

En helsingørsk Bortførelse og en helsingborgsk Hospitalsgave.

Ved **G. L. Grove.**

Af I. G. Follins „Helsingborgs Historia“, S. 137, fremgaar det, at Gosen Hermansen, en ret velstaaende Borger i Helsingør, i Aaret 1597 maatte affinde sig med en Donation paa 100 Rd. til Helsingborgs Hospital, fordi hans Datter, skønt trolovet med en anset Borger, siden Borgmester i Helsingborg, ved Navn Thomas Hansen, var rømt bort med en anden.

Sagens videre Forhistorie omtales ikke nærmere og er forlængst gaaet i Glemme, men da den Begivenhed, der gav Anledning til Donationen, og navnlig den første Opdagelse af Bortførelsen, trods sin 300aarige Alder, gennem et Tingsvidne i Helsingørs Bytingsprotokoller endnu vil kunne nydes saa at sige ganske frisk af den bortløbne Piges Moders protokollerede Ord, og disse give et sjældent levende Udtryk for Dattidens Opfattelse af denne Familiebegivenhed, der berørte to ansete Borgerfamilier i Nabobyerne ved Sundet, fortjene de formentlig her at aftrykkes ipsissimis verbis. Enhver nærmere Kommentar er antagelig overflødig.

I Helsingørs Tingbog 1587—92 anføres under 17. Jan. 1592, at der samme Dag i Rette var skikket „David Jacobsen Borger udi Helsingborge, Oc hagde laditt vdi Rette Steffne Gaasen Hermandsen medt sin hustru Johanne Gaasens, Oc da thillsPurdde David Jacobsen Bemeldte Johanne Gaasens for Rette, om hun wiste noget aff then handel, Sig haffver begiffuet med Peither Thiitesen [ikke, som hos Follin, Thygeson], at hand haffver med Sig henførd hindis daather Gertrud, Som war throloffvit hans thomessens Søn i Helsingborg wid naffnn Tomis Hansen. Her thill Suarede forne Jahanne Gaasens oc for Rette Bekiende, att hun intet wiste ther aff førind klokken war wid 7 Om Afftenenn. Tha kom hun ind i hindis Daathers Skab, oc tha Saa hun, at hindis Kleder war Borte. Oc Saa SPurde hun dotheren ad, hvor hinds kleder wor. Hun Svarede, at Peither Tiitesen hagde

thönnom. Moderen Suarede: O min Daather, hvad gjør Peither med dine Kleder? Vi haffver troloffuet Dig med Tomis hansen udi Helsingborge, oc hannom Skalltt Du haffve. Saa gick hun hen til Peithers Søster, Meyne, oc SPurde om Peither war inde; tha Sagde hun Ney. Tha Suaride Johanne Gaasens, Gud forlade thig oc thin Broder for Sorrig og Vlycke i kommer os Paa. Meyne Suaride, hun wiste ther intett aff. Saa gick hun hiem. Oc Som ther kom Bud thill hinde, att hand war Indkommen, Gick forne Johanne Gaasens Selff ind till Peither Paa thet ny kammer, Hannom thilsPurde, Hvad hand gjorde med hindis Daathers kleder. Tha Suaride hand, hun er min Brud, ieg will haffve hinde. Johanne Suaride, hun er Tomis hansens Brud, hand Skall haffve hinde. Tha Suaride Peither, hun haffuer werritt mig loffvet før end hannom, oc Slog Saa trodselig Knep for hindis Nese oc Sagde, Jeg haffuer hagt min willie med hinde, i Maa gjørre ther thill, hvad i wille; tha Suarede Moederen, thet liuffuer du hinde Paa Som enn Skelm oc en thiuff, Oc Sagde widere, klederne Maatt Du well Beholde, men aldrig Skall du faa min daather. Ther med gick hun hiem, Oc SPurde Daatheren ad og Sagde: haffuer Peither Skemt thig. Daatheren Svarede: O Moder, thenn Enne Pige haffuer Ingen Skyldt, men Johanne haffver giortt thet. Tha Sagde Moderen: tha Skall ieg lade hugge hans hals aff hannem, vor hand en[d] Saa stor aff guldt. Tha Suaride Daatheren: Moeder Skall hand miste halsen, tha Skall ieg dreye en kniff om vdi mit hierte. Huilchenn handell Moederen Berette, at hun holtt Sørgelig hoes Sig Selff, oc iche thorde Sige thet thiehl Faderen for hans Store Languarindis Siugdoms Skyldt, Oc om Natten ther effter, hinde oc hindis husbund vdi alle Maade vwitterligt, er daatheren dragen thill Skibs med forne Peither, Huilckett hun icke hagde formodett; thi winden war icke goedt om Aftennen.*

At den bortførte Piges Moder hørte til Byens bedste Borgere ses bl. a. deraf, at hun Aaret i Forvejen, d. 8. April 1591 sammen med Lensmanden paa Kronborg Sten Maltesen, Bente Frands Skrivens (jfr. Frands Lauritzen i biogr. Lex.) og flere af Byens Honoratiores stod Fadder til en af Magister Anders

Christensen Schougaards Sønner. Hvilken Opsigt Bortførelsen i sin Tid har vakt, kan derfor let sluttet. At den for Faderen Herman Gosen (efter en 5aarig Proces og paafølgende Forlig) resulterede i en Gave til Helsingborgs Hospital, er alt foran bemærket. Hvad Følgerne blev for de bortrømte, melder Historien derimod intet om. Men naar det i en helsingørsk Skifteforretning over Jannicke Goesens af 26. Juni 1624 nævnes, at hendes Arvinger vare Herman Gosensen Backer „thiell Lampen“ og hendes Dattersøn Hiere Petterßen „boendis til Harlingen“, tyder den sidste Oplysning paa, at Gertrud og Peter have fundet et Asyl i Holland, hvor Forældrene efter deres Navn at dømme ogsaa have haft deres Fædreland. I Helsingør synes imidlertid Slægten herefter forsvunden. Peiter Thitesen og hans Søster Meyne vare Stedbørn af Folkvar Janssøn i Helsingør, der stævnedes paa Peiters Vegne og et Par Maaneder efter Bortførelsen søgte sit Skudsmaal til Tinge, fordi han vilde forlade Byen og drage til Holland igen, hvortil han dog ikke nævner Bortførelsen men sin Hustrus Død som Aarsag.

De 100 Rd., der betaltes til Hospitalet i Helsingborg til Oprejsning for Thomas Hansen var vistnok snarest en Tilbagelevering af dennes Festensgave. Ifølge hans Fuldmægtigs Udsagn vilde han ogsaa hverken have Penge eller Bøder af Gosen eller Peiter „ey heller begierer hannd sin Festemø igien, Gieriche Gosensdotther, aldrig att will haffve eller aage (?) y sinne Dage effter thende Tiid, men alienne begierer Rett offwer thennum.“

Meddelelse om Samfundets Anliggender.

Ved et den 23 Maj 1901 afholdt Bestyrelsesmøde udtraadte Formanden for Samfundets danske Afdeling, Gehejmekonferensraad M. H. Rosenørn, paa Grund af Helbredshensyn af Bestyrelsen. I hans Sted valgtes Rigsarkivar, Dr. phil. C. F. Bricka til Formand. Til nyt Medlem af Bestyrelsen valgtes Professor C. Nyrop.
